

Образложење

Правни основ

Правни основ за доношење ове уредбе садржан је у одредби члана 41а став 3. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21) којом је прописано да заштићено подручје I категорије проглашава Влада на предлог министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Према члану 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – одлука УС, 72/12, 7/14 – одлука УС и 44/14) Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

Одредбом члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 128/20 и 116/22), прописано је да Министарство заштите животне средине, између осталог, обавља послове државне управе који се односе на заштиту природе.

Разлози за доношење уредбе

Проглашењем заштите Споменика природе „Вражји камен - Просечник” обезбеђује се очување разноврсности геолошке грађе и рељефа. Вражји камен - Просечник налази се у долини реке Пчиње, у простору за који је доказано да је један од центара геодиверзитета и биодиверзитета.

Овај предео је изузетна природна вредност геоморфолошког карактера са стеновитим одсецима, ерозионим гредама и већим бројем остенака различитих димензија и облика насталих селективним деловањем процеса ерозије. У морфогенетском смислу предео Вражјег камена - Просечника је пример секундарног развоја селективне ерозионе морфологије у речној долини. Као такав уписан је у Инвентар објеката геонаслеђа Србије (2005): као Ђавољи камен – Објект геоморфолошког наслеђа - Ерозивни облик рељефа.

На подручју Вражјег камена - Просечника до сада је евидентирано 267 биљних таксона сврстаних у 43 фамилије и 161 род. На стенама Вражјег камена и Просечника констатоване су две ендемичне биљне врсте жедњака (*Sedum tuberiferum* и *Sedum stefco*), а на ширем подручју евидентирано је 16 ендемичних таксона, што представља трећину ендемита у долини реке Пчиње. Издвојено је 39 дрвенастих и жбунастих врста, а посебном вредношћу се истиче старо стабло пољског бреста *Ulmus minor* Miller. Забележене су значајне врсте херпето фауне са шест врста водоземаца (*Amphibia*) и десет регистрованих врста из класе гмизаваца (*Reptilia*), што чини 36% врста регистроване херпето фауне у Србији. На овом подручју регистровано је 44 врста птица или 12,2 % од укупног броја врста птица Србије.

Према UNESCO категоризацији овај предео се сврстава у категорију органских културних предела који се карактеришу вишевековним развитком који је у интеракцији са културним факторима и природним окружењем.

На Вражјем камену изнад Просечника налази се црква Свете Богородице из друге половине 14. века са остацима објеката и инфраструктуре који су били део црквеног комплекса.

У складу са одредбама уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10), предео Вражјег камена и Просечника, као део еколошког подручја Пчиња (92), припада међународно значајном подручју за биљке „Долина Пчиње” (IPA/Important Plant Area) и међународно и национално значајном подручју за птице „Пчиња RS036 IBA” (IBA/Important Bird Area).

Завод за заштиту природе Србије, Београд, је обавио валоризацију заштићеног подручја и сходно одредбама члана 42. Закона о заштити природе, припремио је и доставио Министарству заштите животне средине Студију заштите

Оценивши да су налази Завода стручно оправдани и целисходни, а предлози правно основани, Министарство је у складу са одредбама члана 43. Закона о заштити природе обавестило јавност о Предлогу уредбе о проглашењу Споменика природе „Вражји камен - Просечник”, односно обезбедило јавни увид и организовало јавну расправу за наведену документацију.

С обзиром на то да је спроведен поступак јавног увида и јавне расправе, као и да су заштићена подручја добра од општег интереса, сматрамо целисходним да се покрене процедура доношења ове уредбе, која у складу са Пословником Владе, и започиње достављањем текста Предлога уредбе на мишљење надлежним министарствима.

У члану 1. утврђују се генерални положај и одлике, категорија, врста и назив заштићеног подручја.

У члану 2. утврђују се основне вредности подручја и циљеви заштите.

У члану 3. утврђују се положај и површина подручја у односу на територијално-административну поделу.

У члану 4. и 5. утврђује се концепт заштитне режима заштите II степена и начин примене режима, у складу са чл. 18, 35, 71-82 и 97-100. Закона о заштити природе.

У члану 6. за управљача се предлаже Српска православна црква – Православна епархија Врањска.

У члану 7. утврђене су обавезе управљача дефинисане у складу са чланом 68. Закона о заштити природе, да у року од 10 месеци донесе план управљања за период од 10 година, наведена су министарства од којих се прибавља мишљење у поступку давања сагласности и одређен је оквирни садржај годишњег програма на основу кога управљач обавља послове у времену до доношења плана управљања.

У члану 8. утврђен је рок од 6 месеци за доношење правилника о унутрашњем реду и чуварској служби.

У члану 9. утврђен је рок од годину дана за обележавање заштићеног подручја.

У члану 10. утврђује се обавеза управљача да у року од две године израдити софтвереско решење о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање и непокретностима као кључном алату за планирање и праћење послова управљања и промена на заштићеном подручју.

У члану 11. утврђује се обавеза управљача да у складу са законом који дефинише накнаде за коришћење јавних добара донесе одговарајући акт.

У члану 12. утврђује се обавеза формирања Савета корисника у циљу међусобне сарадње и обезбеђивања интереса локалног становништва и других корисника заштићеног подручја.

У члану 13. Забране и ограничења прописане овом уредбом, не односе се на војне објекте, комплексе, инсталације и приступне путеве, који су изграђени или се планирају градити за потребе Војске Србије, као и активности које Војска Србије изводи или ће изводити за потребе одбране Републике Србије.

У члану 14. наводе се основни извори средстава за финансирање заштићеног подручја односно плана управљања, сходно члану 69. Закона о заштити природе.

У члану 15. усаглашавања планова, програма и основа са уредбом и планом управљања.

У члану 16 прописано је да ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Анализа ефеката уредбе

Доношењем уредбе остварује се низ позитивних ефеката у домену циљева утврђених Просторним планом Републике Србије, стратешким концепцијом и обавезама

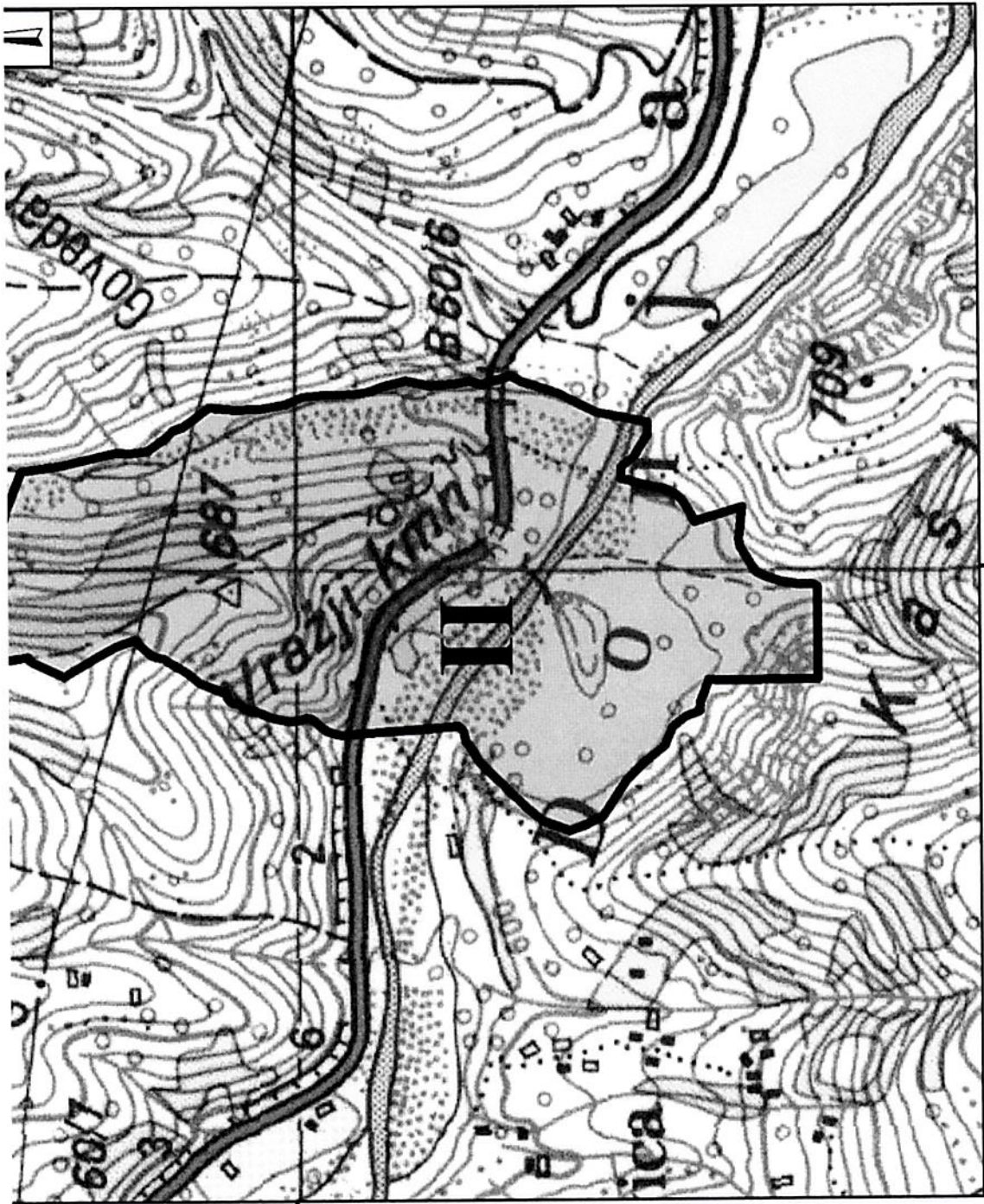
заштите природе, животне средине и одрживог развоја и међународним уговорима и програмима, а пре свега повећање површине заштићених подручја и заштита биодиверзитета и геодиверзитета, посебно еколошки значајних подручја.

Концепт заштите исказан је кроз режим заштите II степена, на коме се спроводи заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Финансијска средства потребна за спровођење уредбе

Средства потребна за спровођење ове уредбе у 2023. години обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину годину („Службени гласник РС”, број 138/22) у износу од 1.000.000,00 динара на Разделу 25 – Министарство заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство), Глава 25.0 – Министарство заштите животне средине, Програм 0405 – Заштита природе и климатске промене, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност 0002 – Подстицаји за програме управљања заштићеним природним добрима од националног интереса, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама обезбеђена су средства за спровођење овог акта.

У 2024. и наредним годинама финансијска средства биће планирана у оквиру лимита на разделу министарства надлежног за послове заштите животне средине који ће бити опредељени од стране Министарства финансија у складу са билансним могућностима.

4694

7587

Р-1:10 000

Легенда

